

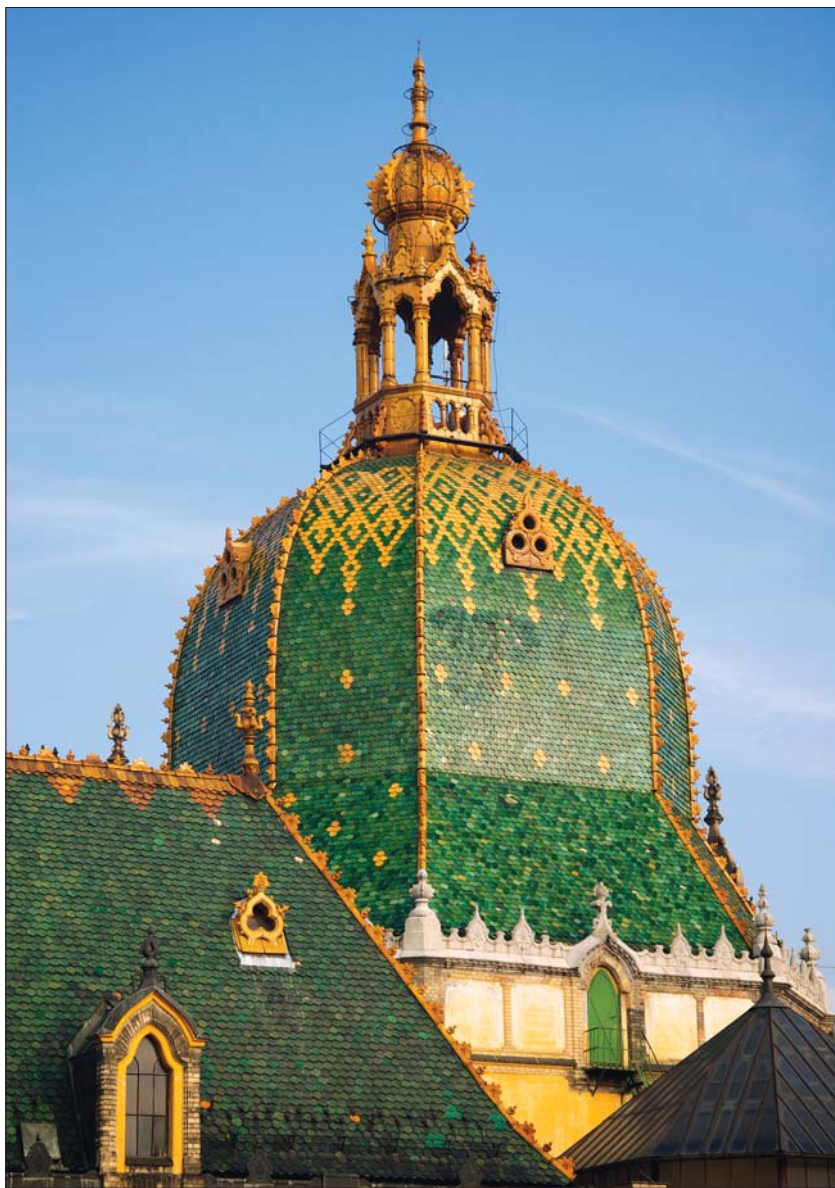
Kiállítás és konferencia Lechner Ödön halálának 100. évfordulója alkalmából

■ Lechner Ödön (1845–1914) a magyar építészet egyik legnagyobb, legeredetibb alakja. Berlini tanulmányok, franciaországi munkálkodás, angliai tanulmányutak jelentették a nemzetközi háttérrel, amely munkássága kibontakozását segítette. A legnagyobb hajtóerőt azonban saját újjítókedvéből, fantáziagazdagságából és merészségéből merítette. A historizmus szokványos kereteit már a legelső munkáiban feszegette, hogy aztán azokból fokozatosan kibontsa egyre egyénibb megfogalmazású épületeit. Ehhez segítségül hívta a tömeg- és téralakítás eszközeit, a színes kerámiában rejlő lehetőségeket, a több forrásból táplálkozó ornamentika formatárát, a modern technika vívmányait. Munkásságának alakulásában szerepet játszott a népi hagyomány felfedezése, a nemzeti mítosz keresése, az új anyagok és technikák – vas, acél, vasbeton – alkalmazása. A lechneri életmű a magyar viszonyok között sokak számára a nemzeti ambíciók tükröződését, az ország művészeti és szellemi emancipációját, a modernizációt képviselte. Saját maga a „magyar formanyelv” kereséseként fogalmazta meg a küldetését, ám munkásságában valójában az egyetemes építészet tanulságait és törekvéseit összegezte a legmagasabb szinten. Főbb alkotásai a századforduló Európájának legkiemelkedőbb teljesítményei közé tartoznak. Lechner Ödön a kor vezető építészei: Antoni Gaudí, Víctor Horta, Hector Guimard, Otto Wagner, Charles Rennie Mackintosh és Louis Sullivan mellett foglal helyet.

A nagy építész halálának 100. évfordulója alkalmából az Iparművészeti Múzeum és az MTA Bölcsészett-

Az Iparművészeti Múzeum mázas kerámiával díszített kupolája, Budapest. Terv: Lechner Ödön, Pártos Gyula; kivitelezés: Zsolnay-gyár, Pécs / Dome of the Museum of Applied Arts, Budapest, ornamented with glazed ceramics.

Designed by Ödön Lechner, Gyula Pártos; manufacturer: Zsolnay Porcelain Manufacture, Pécs [1893–1896]

Fotó: Ament Gellért / Iparművészeti Múzeum, Budapest

Az Iparművészeti Múzeum homlokzati mázaskerámia díszje, az alapkövetétel dátumával, Budapest. Terv: Lechner Ödön, Pártos Gyula; kivitelezés: Zsolnay-gyár, Pécs / Glazed ceramics ornament on the façade of the Museum of Applied Arts, Budapest, with the date when the foundation stone was laid. Designed by Ödön Lechner, Gyula Pártos; manufacturer: Zsolnay Porcelain Manufacture, Pécs [1893–1896]

Fotó: Faragó István / Tandem Studio

tudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézete konferenciát és kiállítást rendez. Mindkettő helyszíne Lechner Ödön egyik legzseniálisabb alkotása, az Iparművészeti Múzeum, méltó keretet adva a rendezvényeknek.

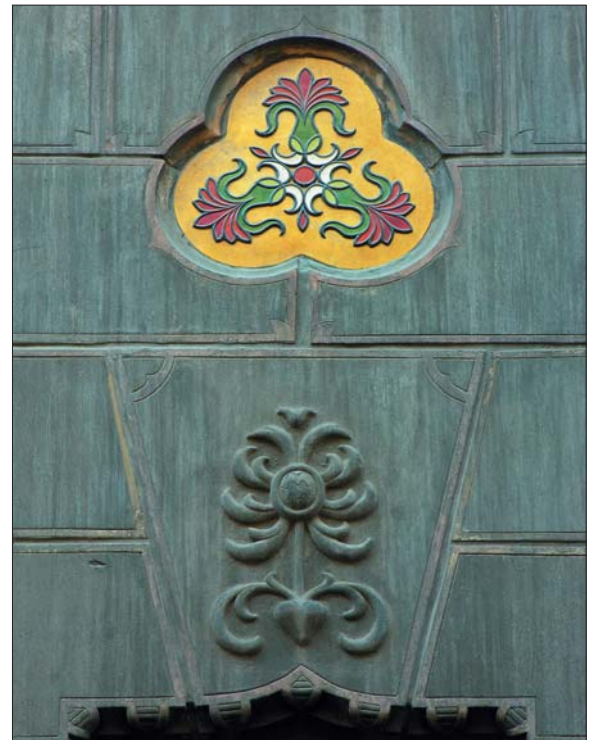
A konferencia nemzetközi, amelyre a legjobb magyar szakembereken kívül elismert előadók érkeznek Angliából, Skóciából, Németországból, Ausztriából, Lengyelországból és az Egyesült Államokból. A konferencia több nagy témát ölel fel. Ezek egyrészt megvizsgálják az iparművészeti múzeumok létrejöttének történetét, külön figyelmet szentelve egyes, elsősorban közép-európai intézményeknek. Ezen összefüggésben kerül sor a magyar iparművészeti gyűjtés és a magyarországi iparmúzeumok bemutatására. Egy má-

sik szekció az építészet, az építőművészet és a mérnöképítészeti problematikájával foglalkozik, mintegy tágabb horizontot felrajzolva Lechner munkássága mögé. Megint egy másik szekció a magyar építész életművében is fontos szerepet játszó orientalizmus és ornamentika kérdését járja körbe. A konferencia utolsó szekciója Lechner Ödönt mint a magyar modern építészeti „apafiguráját” vizsgálja meg, felsorakoztatva tanítványait, követőit, és azon jelentős külföldi építészeket, akik valamilyen módon kapcsolatba hozhatók vagy párhuzamba állíthatók vele. A tanácskozás nyelve angol és magyar, amihez a rendezők szinkrontolmácsolást biztosítanak.

A kiállítás a lechneri életmű méltó bemutatására vállalkozik. A kronologikus bemutatáson belül kiemelt

Az Iparművészeti Múzeum mázas kerámiával díszített homlokzata (részlet), Budapest. Terv: Lechner Ödön, Pártos Gyula; kivitelezés: Zsolnay-gyár, Pécs / Façade of the Museum of Applied Arts, Budapest, ornamented with glazed ceramics (detail). Designed by Ödön Lechner, Gyula Pártos; manufacturer: Zsolnay Porcelain Manufacture, Pécs [1893–1896]

Az Iparművészeti Múzeum homlokzati mázaskerámia díse, Budapest. Terv: Lechner Ödön, Pártos Gyula; kivitelezés: Zsolnay-gyár, Pécs / Glazed ceramics ornament on the façade of the Museum of Applied Arts, Budapest. Designed by Ödön Lechner, Gyula Pártos; manufacturer: Zsolnay Porcelain Manufacture, Pécs [1893–1896]

figyelmet kap az építész öt legjelentősebb, UNESCO világörökségi címre felterjesztett munkája: a kecskeméti Városháza, Budapesten az Iparművészeti Múzeum, a kőbányai Szent László-plébániatemplom, a Földtani Intézet és a Postatakarékpénztár. A kiállí-

Lechner Ödön: Rajz az Iparművészeti Múzeum Üllői úti középrizalitja II. emeleti oldalablakainak meződíszéhez / Ödön Lechner: Drawing for the field decoration of the third-storey side windows of the central avant-corps at Üllői Road of the Museum of Applied Arts, Budapest

Az Iparművészeti Múzeum mázas kerámia bejárati korlátja (részlet), Budapest. Terv: Lechner Ödön, Pártos Gyula; kivitelezés: Zsolnay-gyár, Pécs / Glazed ceramics entrance balustrade of the Museum of Applied Arts, Budapest (detail). Designed by Ödön Lechner, Gyula Pártos; manufacturer: Zsolnay Porcelain Manufacture, Pécs [1893–1896]

táson hangsúlyos módon jelennek meg az életmű főbb vonulatai, mint az ornamentika, az orientalizálás, a tervezés folyamatának egyes állomásai, az épület, a dekoráció és a berendezés kapcsolata. Minthogy Lechner elképzeléseinek megvalósításához a Zsolnay kerámiában találta meg a legmegfelelőbb anyagot, és mellesleg Zsolnay Vilmosban a kitűnő művészi partnert is, ezen aspektusok szintén kellő hangsúlyt kapnak. Ennek bemutatására nagyszámú Zsolnay épületkerámia-elem szerepel a kiállításon. Ugyancsak ér-

zékeltetik a tárlat rendezői azt a családi és társadalmi miliőt, amelyben Lechner élt és alkotott. A kiállítás lezárásaként a nagy építész követőinek és külföldi kortársainak munkásságából kapnak a látogatók ízelítőt. A kiállítás olyan formában lesz megfogalmazva, hogy az ne csak a magyar, hanem a külföldi látogatókhoz is szóljon, vizuálisan izgalmasan és változatosan megvalósítva, hogy hírért vigye a nagy formátumú építész munkásságának a nagyvilágban. Az a reményük a rendezőknek, hogy Lechner nemzetközi jelentőségű, ám Magyarországon kívül jóformán ismeretlen munkásságát az elkövetkezőekben a szélesebb külföldi közönség elé tárják. Ennek az alapját is képezheti a kiállítás, melynek alkalmából a Magyar Nemzeti Bank – a kiállítás fő támogatója – bemutatja a Lechner Ödön tiszteletére készített érmét is.

SISA JÓZSEF
művészettörténész

(Lechner Ödön-kiállítás és Nemzetközi tudományos konferencia Lechner Ödön halálának 100. évfordulója alkalmából. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. november 19-től 2015. májusig és 2014. november 19–21.)

Az Iparművészeti Múzeum mázas kerámia bejárati korlátja (részlet), Budapest. Terv: Lechner Ödön, Pártos Gyula; kivitelezés: Zsolnay-gyár, Pécs / Glazed ceramics entrance balustrade of the Museum of Applied Arts, Budapest (detail). Designed by Ödön Lechner, Gyula Pártos; manufacturer: Zsolnay Porcelain Manufacture, Pécs [1893–1896]

